

Nr 83

Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändring i lagen (1961: 436) om församlingsstyrelse, m. m.; given Stockholms slott den 24 mars 1972.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över utbildningsärenden, föreslå riksdagen att bifalla de förslag om vars avlåtande till riksdagen föredraganden hemställt.

GUSTAF ADOLF

ALVA MYRDAL

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås vissa bestämmelser i avsikt att underlätta bildandet av främst kyrkliga samfälligheter. Sålunda föreslås att Kungl. Maj:t för att antalet kyrkofullmäktige i kyrklig samfällighet inte skall bli orimligt stort skall få besluta att grupp av församlingar i stället för församling skall utse minst en fullmäktig. Vidare föreslås att särskilda sammanläggningsdelegerade skall få tillsättas i samband med att kyrklig samfällighet bildas. Bestämmelserna för sådana sammanläggningsdelegerade föreslås utformade i enlighet med motsvarande bestämmelser för sammanläggningsdelegerade vid kommunal indelningsändring.

Slutligen föreslås i propositionen att kyrkoråd skall få rätt att delegera beslutanderätt till suppleant i rådet.

1) Förslag till

Lag om ändring i lagen (1961: 436) om församlingsstyrelse

Härigenom förordnas i fråga om lagen (1961: 436) om församlingsstyrelse,

dels att 8 § 3 mom., 32 §, 33 § och 56 § 2 mom. skall ha nedan angivna lydelse,

dels att i lagen skall införas en ny paragraf, 6 a §, av nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 a §

I samband med förordnande om bildande av kyrklig samfällighet kan Konungen föreskriva, att beslutanderätten i samfälligheten skall utövas av sammanläggningsdelegerade till dess indelningsändringen träder i kraft. Om sådana delegerade finnas särskilda bestämmelser.

8 §

3 mom. Kyrkofullmäktige besluta, med iakttagande av vad i 1 och 2 mom. är sagt, huru många fullmäktige skola utses för församlingen; dock ankommer det å kyrkostämman att besluta härom, då fullmäktige första gången skola utses. Om beslutet skall länsstyrelsen ofördröjligen underrättas.

Har beslut fattats om ändring av kyrkofullmäktiges antal, skall församlingen ändock intill utgången av det år, då allmänna fullmäktigval nästa gång skola förrättas, förträdas av fullmäktige till det antal, som tidigare blivit bestämt.

Om bestämmande av kyrkofullmäktiges antal, då beslut därom påkallas av ändring i ecklesiastisk indelning, är särskilt stadgat.

32 §¹

Skola kyrkofullmäktige utses för kyrklig samfällighet, bestämmer Konungen fullmäktiges antal.

Av det för samfällighet bestämda antalet fullmäktige skall varje i samfälligheten ingående församling utse en samt därutöver det antal, som belöper på församlingen efter den beräkningsgrunden, att en fullmäktig utses för varje befolkningstal motsvarande det som erhålles, då samfällighetens hela folkmängd delas med det återstående antalet fullmäktige

¹ Senaste lydelse 1966: 186.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

för hela samfälligheten. Därest det antal fullmäktige, som med tillämpning av nämnda regel bör utses, icke uppgår till det för samfälligheten bestämda antalet, skola för ernående av detta antal de församlingar, vilkas folkmängd mest överskjuter omförmälda tal, vara berättigade att var för sig välja ytterligare en fullmäktig. Antalet fullmäktige, som i enlighet med dessa föreskrifter skola utses av varje församling, bestämmas av länsstyrelsen i god tid före valet.

Konungen kan förordna, att vid tillämpningen av andra stycket alla eller vissa församlingar inom samfälligheten skola föras samman till en eller flera grupper. Vad i andra stycket sägs om församling skall därvid för de församlingar som tillhöra sådan grupp i stället avse gruppen.

33 §²

Beträffande fullmäktige och suppleanter i kyrklig samfällighet skall i övrigt vad i 9—31 §§ är stadgat med avseende å fullmäktige i församling äga motsvarande tillämpning, dock med iakttagande av följande särskilda bestämmelser.

a) Vid val av fullmäktige skall varje i samfälligheten ingående församling utgöra en valkrets. Konungen äger förordna, att valbarheten skall vara inskränkt inom församling.

a) Vid val av fullmäktige skall varje i samfälligheten ingående församling eller enligt 32 § tredje stycket bestämd grupp av församlingar utgöra en valkrets. Konungen äger förordna, att valbarheten skall vara inskränkt inom församling eller grupp av församlingar.

b) Vad som stadgas om kyrkoråd skall avse samfällighetens kyrkoråd.

c) Kungörelser och tillkännagivanden skola anslås å en av samfälligheten på lämplig plats anordnad anslagstavla (samfällighetens anslagstavla).

d) Då fullmäktige i kyrklig samfällighet första gången skola sammanträda, utfärdas kungörelse därom av ordföranden i kyrkofullmäktige i den till folkmängden största av de i samfälligheten ingående församlingarna eller, vid hinder för honom, av vice ordföranden i samma församlings fullmäktige. Därest fullmäktige icke finnas i nämnda församling, utfärdas kungörelsen av ordföranden i församlingens kyrkostämma eller, vid hinder för honom, av stämmans vice ordförande.

e) Vid sammanträde med fullmäktige i kyrklig samfällighet äger, utom personer som avses i 20 § andra stycket, jämväl ordförande eller vice ordförande i församlings kyrkoråd, ändå att han icke är fullmäktig, att vid behandling av fråga, som angår församlingen särskilt, vara tillstädes och deltaga i överläggningarna men ej i besluten. Där samfälligheten omfattar församlingar tillhörande olika pastorat, tillkommer rätten för kyrkoherde att vara tillstädes och deltaga i överläggningarna den av för-

² Senaste lydelse 1969: 767.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

samlingarnas kyrkoherdar, som domkapitlet därtill utser. I Göteborgs kyrkliga samfällighet skall sådan rätt tillkomma två av församlingarnas kyrkoherdar.

f) Avskrift av fullmäktiges protokoll skall efter verkställd justering tillställas även kyrkoråd i församling, som ärende angår. Om Konungen så förordnar, äga fullmäktige förvara protokoll och andra arkivhandlingar annorstädes än i kyrkoarkiv.

56 §

2 mom. Kyrkorådet må, om kyrkofullmäktige eller kyrkostämman så beslutar, uppdraga åt särskild inom rådet bildad avdelning eller åt ledamot av rådet eller åt i församlingens tjänst anställd befattningshavare att å rådets vägnar fatta beslut i vissa grupper av ärenden, vilkas beskaffenhet skall angivas i fullmäktiges eller stämman beslut; dock må framställning eller yttrande till fullmäktige eller stämman icke beslutas annorledes än av rådet samfällt.

2 mom. Kyrkorådet må, om kyrkofullmäktige eller kyrkostämman så beslutar, uppdraga åt särskild avdelning, bestående av ledamöter eller suppleanter i rådet, eller åt ledamot eller suppleant eller åt i församlingens tjänst anställd befattningshavare att å rådets vägnar fatta beslut i vissa grupper av ärenden, vilkas beskaffenhet skall angivas i fullmäktiges eller stämman beslut; dock må framställning eller yttrande till fullmäktige eller stämman icke beslutas annorledes än av rådet samfällt.

Beslut, vilket fattas på grund av uppdrag, som avses i detta moment, skall anmälas vid kyrkorådets nästa sammanträde.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1972. Föreskrift om sammanläggningsdelegerade enligt 6 a § får meddelas även för samfällighet om vars bildande Konungen förordnat före ikraftträdandet av denna lag.

2) Förslag till

Lag om kyrkliga sammanläggningsdelegerade

Härigenom förordnas som följer.

Val av sammanläggningsdelegerade m. m.

1 § Föreskriver Konungen enligt 41 a § lagen (1919: 293) om ändring i kommunal och ecklesiastik indelning att beslutanderätten i församling skall utövas av sammanläggningsdelegerade eller enligt 6 a § lagen (1961: 436) om församlingsstyrelse att beslutanderätten i kyrklig samfällighet skall utövas av sådana delegerade, skall Konungen fastställa antalet delegerade och suppleanter för varje församling som beröres av indelningsändringen. Är de berörda församlingarna ense om antalet delegerade och suppleanter för varje församling och innebär detta att minst en delegerad och en suppleant skall utses för varje församling, skall antalet fastställas i enlighet härmed.

2 § Delegerade och suppleanter för varje församling väljes av kyrko-fullmäktige eller kyrkostämman senast trettio dagar efter det församlingen fått del av förordnandet om indelningsändringen. Valbar är den som är fullmäktig i församling eller kyrklig samfällighet, som beröres av indelningsändringen, eller, om fullmäktige ej finns i viss församling, den som enligt 10 § lagen (1961: 436) om församlingsstyrelse skulle ha varit valbar till fullmäktig. Bestämmelserna i 25 § fjärde stycket nämnda lag om proportionellt val äger motsvarande tillämpning. Sker ej val av suppleanter proportionellt, skall bestämmas den ordning i vilken suppleanterna skall inkallas till tjänstgöring.

Sedan val ägt rum, skall uppgift om de valdas namn och postadress genast sändas till länsstyrelsen och domkapitlet.

Avgår delegerad före utgången av den bestämda tjänstgöringstiden, äger 46 § andra stycket lagen (1961: 436) om församlingsstyrelse motsvarande tillämpning.

3 § Bestämmelserna i 10 § tredje och fjärde styckena lagen (1961: 436) om församlingsstyrelse om verkan av valbarhetens upphörande och om rätt till avsägelse äger motsvarande tillämpning på delegerade och suppleanter.

Sammanläggningsdelegerades sammanträden

4 § Domkapitlet förordnar en av delegerade att utfärda kungörelse om första sammanträdet och att föra ordet där, till dess ordförande valts.

Kungörelsen anslås minst en vecka före sammanträdet på anslags-tavlan i varje församling och kyrklig samfällighet som beröres av indel-ningsändringen samt sändes till varje delegerad och suppleant med posten så tidigt att kungörelsen kan antagas komma honom till handa senast fyra dagar före sammanträdet. Kungörelsen införes samtidigt i de tidningar i vilka församlingarna inför sina tillkännagivanden.

5 § Vid första sammanträdet väljer delegerade bland sig ordförande och vice ordförande för den tid för vilken delegerade utsetts.

Uppgift om de valdas namn och postadress skall genast sändas till länsstyrelsen för att tagas in i länskungörelserna samt till domkapitlet.

Är både ordförande och vice ordförande hindrade att inställa sig vid delegerades sammanträde, kan delegerade utse annan delegerad att för tillfället föra ordet. Till dess så skett, utövas ordförandeskapet av den delegerad som är äldst till levnadsåren.

6 § Sammanträden skall hållas på ställe och enligt ordning som delegerade bestämmer. Sammanträde hålles även när länsstyrelsen eller domkapitlet förordnar om det, de flesta delegerade begär det eller ordföranden finner det behövt.

Bestämmelsen i 16 § 2 mom. andra stycket lagen (1961: 436) om församlingsstyrelse äger motsvarande tillämpning på delegerade.

7 § Kungörelse om sammanträde med delegerade med uppgift om tid och ställe för sammanträdet och de ärenden som skall behandlas vid detta utfärdas av ordföranden eller, vid hinder för honom, av vice ordföranden.

Kungörelsen anslås minst en vecka före sammanträdet på anslags-tavlan i varje församling och kyrklig samfällighet som beröres av indel-ningsändringen samt, om delegerade beslutat det, även på annan plats. Kungörelsen sändes till varje delegerad och suppleant med posten så tidigt att kungörelsen kan antagas komma honom till handa senast fyra dagar före sammanträdet.

Tilkännagivande om tid och ställe för sammanträde samt, om delegerade beslutat det, de ärenden som skall behandlas införes i de tidningar i vilka församlingarna inför sina tillkännagivanden.

Den omständigheten att kungörelse om sammanträde ej blivit anslagen annorstädes än på de anslagstavlor som avses i andra stycket eller att tillkännagivande ej blivit infört i tidning utgör ej hinder för samman-trädets hållande.

Fordrar ärende så skyndsamt handläggning, att kungörande enligt första-tredje styckena icke hinner ske, får sammanträde för behandling av ärendet trots detta hållas. Detta gäller dock endast om kungörelse innehållande de uppgifter som avses i första stycket anslagits på anslags-

tavlorna enligt andra stycket senast söckendagen före sammanträdet och sänts med posten till varje delegerad och suppleant så tidigt, att den kan antagas ha kommit honom tillhanda inom samma tid.

8 § Inträffar för delegerad eller för suppleant som skall tjänstgöra i delegerads ställe sådant hinder att han ej kan inställa sig vid sammanträde med delegerade, åligger det honom att genast underrätta ordföranden därom. Denne kallar suppleant till tjänstgöring i den ordning som bestämts vid valet. Suppleant kallas till tjänstgöring även vid ledighet efter delegerad som icke utsetts vid proportionellt val.

9 § Varje delegerad äger en röst.

Vid delegerades sammanträde har ordföranden eller vice ordföranden i arbetsutskott eller kommitté som avses i 14 § eller i kyrkorådet för församling eller kyrklig samfällighet som beröres av indelningsändringen rätt att närvara och delta i överläggningarna men ej i besluten, även om han icke är delegerad. Sådant rätt tillkommer även ordföranden eller vice ordföranden i annan av församling eller kyrklig samfällighet som nyss sagts utsedd nämnd eller beredning vid behandling av ärende som beretts av nämnden eller beredningen.

Vid delegerades sammanträde har kyrkoherden rätt att närvara och delta i överläggningarna men ej i besluten, även om han ej är delegerad. Berör indelningsändringen mer än ett pastorat tillkommer sådan rätt den kyrkoherde som domkapitlet utser.

Enligt delegerades bestämmande har anställd hos församling eller kyrklig samfällighet som beröres av indelningsändringen rätt att närvara vid sammanträde för att tillhandagå delegerade med upplysningar.

10 § Delegerade skall meddela beslut i ärende som hänskjutes till dem av högre myndighet och i fråga, som väckes genom motion av delegerad eller genom framställning av arbetsutskott eller kommitté som avses i 14 § eller av fullmäktige eller kyrkoråd i församling eller kyrklig samfällighet som beröres av indelningsändringen.

11 § Bestämmelserna i 18 §, 19 § första stycket, 23—28 och 30 §§ lagen (1961: 436) om församlingsstyrelse om fullmäktige och deras ordförande äger motsvarande tillämpning på delegerade och deras ordförande. Tillkännagivande som avses i 27 § fjärde stycket nämnda lag skall ske på anslagstavlan i varje församling och kyrklig samfällighet som beröres av indelningsändringen.

12 § Så snart delegerades protokoll blivit justerat, skall avskrift av protokollet överlämnas till arbetsutskottet och till församlingarnas och de

kyrkliga samfälligheternas kyrkoråd samt utdrag därav tillställas de kommittéer eller nämnder åt vilka uppdragits att verkställa delegerades beslut.

13 § Om delegerade ej beslutat att protokoll och övriga handlingar skall förvaras bland viss församlings handlingar, skall handlingarna vårdas och förtecknas på ordförandens ansvar.

Den som tagit avskrift av delegerades protokoll har rätt att få avskriftens riktighet bestyrkt utan avgift.

Beredning och verkställighet m. m.

14 § För beredning och verkställighet av ärenden som ankommer på delegerade skall dessa utse ett arbetsutskott. För sådana uppgifter kan delegerade dessutom utse en eller flera kommittéer.

Delegerade kan även anlita nämnd eller beredning i församling eller kyrklig samfällighet som beröres av indelningsändringen för att bereda ärende i vilket delegerade skall besluta och uppdraga åt nämnden eller beredningen att verkställa beslutet.

15 § Ledamöter och suppleanter i arbetsutskottet eller i kommitté väljes till det antal delegerade bestämmer och för delegerades tjänstgöringstid. Antalet ledamöter i arbetsutskottet får ej vara under fem.

I fråga om valbarhet till ledamot eller suppleant i arbetsutskottet eller i kommitté, verkan av valbarhetens upphörande och rätt till avsägelse äger bestämmelserna i 10 § lagen (1961: 436) om församlingsstyrelse om kyrkofullmäktig motsvarande tillämpning. Vid tillämpningen av 10 § första stycket nämnda lag avses med församlingen alla församlingar som beröres av indelningsändringen.

Sker ej val av suppleanter proportionellt, skall bestämmas den ordning i vilken suppleanterna skall inkallas till tjänstgöring.

16 § Delegerade utser bland ledamöterna i arbetsutskottet en ordförande och en vice ordförande. Uppgift om de utseddans namn och postadress skall genast sändas till länsstyrelsen för att tagas in i länskungörelserna samt till domkapitlet.

Är både ordföranden och vice ordföranden hindrade att inställa sig vid sammanträde med arbetsutskottet, utser utskottet annan ledamot att för tillfället föra ordet.

17 § Bestämmelserna i 46 § andra stycket, 48—52 §§, 53 § andra och tredje styckena samt 58 § lagen (1961: 436) om församlingsstyrelse om kyrkoråd äger motsvarande tillämpning på arbetsutskottet och på kom-

mitté. Tillkännagivande som avses i 52 § tredje stycket nämnda lag skall ske på anslagstavlan i varje församling och kyrklig samfällighet som beröres av indelningsändringen.

18 § Ärende av annat slag än som anges i 22 § andra stycket lagen (1961: 436) om församlingsstyrelse får ej företagas till avgörande av delegerade, innan det blivit berett på något av de sätt som anges i 14 §. Har ärende beretts på annat sätt än av arbetsutskottet, skall tillfälle lämnas utskottet att yttra sig, innan ärendet avgöres.

Kostnader för sammanläggningsdelegerades verksamhet m. m.

19 § De församlingar som beröres av indelningsändringen skall tillhandahålla medel för delegerades verksamhet med fördelning i förhållande till det antal skattekronor och skatteören som enligt lagen (1965: 269) med särskilda bestämmelser om kommuns och annan menighets utdebitering av skatt skall ligga till grund för de berörda församlingarnas utdebitering för det år då förordnandet om indelningsändringen meddelas. Ingår endast del av berörd församling i församlingen enligt den nya indelningen, sker fördelning i förhållande till antalet skattekronor och skatteören för den församlingsdelen.

20 § Delegerade kan bestämma om ersättning till delegerad, ledamot i arbetsutskottet eller kommitté och suppleant. Därvid äger 31 § 1 mom. lagen (1961: 436) om församlingsstyrelse motsvarande tillämpning.

Besvär

21 § Bestämmelserna i 89 och 90 §§ lagen (1961: 436) om församlingsstyrelse äger motsvarande tillämpning på talan mot beslut av delegerade, arbetsutskottet eller kommitté.

Talan mot länsstyrelsens beslut föres i den ordning som anges i 91 § lagen (1961: 436) om församlingsstyrelse.

Rätt till talan tillkommer även församling eller kyrklig samfällighet som beröres av indelningsändringen.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1972.

Har Konungen i beslut om indelningsändring som meddelats före den 1 juli 1972 föreskrivit att sammanläggningsdelegerade skall utöva beslutanderätten i kyrklig samfällighet eller församling, skall församling, som beröres av indelningsändringen, förrätta val av delegerade och suppleanter senast trettio dagar efter det församlingen fått del av föreskriften.

3) Förslag till

Lag om ändring i lagen (1919: 293) om ändring i kommunal och ecklesiastik indelning

Härigenom förordnas i fråga om lagen (1919: 293) om ändring i kommunal och ecklesiastik indelning¹,

dels att 38 och 41 §§ skall ha nedan angivna lydelse,

dels att i lagen skall införas en ny paragraf, 41 a §, av nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

38 §

Vid ändring i församlingsindelning äge stadgandet i 13 § motsvarande tillämpning i fråga om utövandet av församlings beslutanderätt.

Är i församling, vars område genom indelningsändring ökas eller minskas, beslutanderätten överlåten åt kyrkofullmäktige skola dessa företräda såväl den äldre som den ökade eller minskade församlingen. I fråga om sådan församling äge Konungen, om förhållandena därtill föranleda, förordna, att samtliga fullmäktiges och, om suppleanter för fullmäktige utsetts, suppleanters uppdrag skola upphöra, då den nya indelningen träder i kraft, samt nytt val verkställas för tiden till utgången av det år, då allmänna val av fullmäktige nästa gång skola äga rum. Där sådant förordnande meddelats åligger det länsstyrelsen att snarast möjligt under året innan indelningsändringen träder i kraft och sist före den 1 juli, med tillämpning av vad om valdag och fullmäktiges antal är särskilt stadgat, bestämma vilken dag valet skall äga rum och huru många fullmäktige skola utses ävensom förordna person att kungöra första sammanträdet med fullmäktige och där föra ordet, till dess ordförande valts. Länsstyrelsen beslutar samtidigt om supp-

Är i församling, vars område genom indelningsändring ökas eller minskas, beslutanderätten överlåten åt kyrkofullmäktige skola dessa företräda såväl den äldre som den ökade eller minskade församlingen, om ej Konungen bestämmer annat enligt 41 a §. I fråga om sådan församling äge Konungen, om förhållandena därtill föranleda, förordna, att samtliga fullmäktiges och, om suppleanter för fullmäktige utsetts, suppleanters uppdrag skola upphöra, då den nya indelningen träder i kraft, samt nytt val verkställas för tiden till utgången av det år, då allmänna val av fullmäktige nästa gång skola äga rum. Där sådant förordnande meddelats åligger det länsstyrelsen att snarast möjligt under året innan indelningsändringen träder i kraft och sist före den 1 juli, med tillämpning av vad om valdag är särskilt stadgat, bestämma vilken dag valet skall äga rum ävensom förordna person att kungöra första sammanträdet med fullmäktige och där föra ordet, till dess ordförande valts. Länsstyrelsen äger i samband med beslut som nu sagts förordna

¹ Lagen omtryckt 1969: 770.

Nuvarande lydelse

leanter för fullmäktige skola utses. Länsstyrelsen äger i samband med beslut som nu sagts förordna om församlingens indelning i valkretsar och valdistrikt oberoende av eljest gällande bestämmelser om tid för meddelande av sådant förordnande. Väljas nya fullmäktige, övertaga de omedelbart efter valet de uppgifter som tillkomma dem.

Beträffande församling, som ovan sägs, äge Konungen, om förhållandena därtill föränleda, ock förordna, att uppdragen för ledamöter och suppleanter i församlingens kyrkoråd och övriga nämnder eller i någon eller några av dem skola upphöra, då den nya indelningen träder i kraft, samt nytt val verkställas å kyrkostämman eller, där församlingens beslutanderätt är överlätten åt kyrkofullmäktige, av de nya fullmäktige för tiden till utgången av löpande tjänstgöringstider. *Kyrkoråd och övriga nämnder, som utses före den nya församlingsindelningens ikraftträdande, skola genast träda i utövning av sina befattningar med befoget att vidtaga sådana åtgärder, som erfordras i anledning av indelningsändringen.*

Föreslagen lydelse

om församlingens indelning i valkretsar och valdistrikt oberoende av eljest gällande bestämmelser om tid för meddelande av sådant förordnande.

Beträffande församling, som ovan sägs, äge Konungen, om förhållandena därtill föränleda, ock förordna, att uppdragen för ledamöter och suppleanter i församlingens kyrkoråd och övriga nämnder eller i någon eller några av dem skola upphöra, då den nya indelningen träder i kraft, samt nytt val *dessförinnan* verkställas å kyrkostämman eller, där församlingens beslutanderätt är överlätten åt kyrkofullmäktige, av de nya fullmäktige för tiden till utgången av löpande tjänstgöringstider.

41 §

I nybildad församling, där beslutanderätten skall överlätas åt kyrkofullmäktige, skall val av fullmäktige och, om suppleanter skola utses, val av suppleanter förrättas så fort ske kan under året innan indelningsändringen träder i kraft. Om valet icke skall äga rum under år, då allmänna val av fullmäktige förrättas, skall det ej avse längre tid än till utgången av det år, då sådana allmänna val nästa gång skola äga rum. Bildas ny församling av församlingar som utgöra samfällighet med uppgift att handha alla ekonomiska församlingsangelägenheter, äger Konungen förordna att samfällighetens fullmäktige skola vara fullmäktige i den nybildade församlingen.

Om annat ej följer av förordnande enligt första stycket, åligger det domkapitlet att snarast möjligt under året innan indelningsändringen träder i kraft och sist före den 1 juli förordna person att hålla kyrkostämman eller sammanträde med kyrkofullmäktige för val av ordförande

Nuvarande lydelse

och vice ordförande samt kyrkoråd. Inom samma tid skall domkapitlet, om kyrkoherde ännu ej finnes, förordna präst att vara ledamot av kyrkorådet intill dess kyrkoherde tillträtt.

För val av fullmäktige och, om suppleanter skola utses, val av suppleanter i nybildad församling åligger det länsstyrelsen att inom tid som i andra stycket sägs, med tillämpning av vad om valdag och fullmäktiges antal är särskilt stadgat, bestämma vilken dag valet skall äga rum och huru många fullmäktige skola utses. Länsstyrelsen beslutar samtidigt om suppleanter för fullmäktige skola utses. Länsstyrelsen äger att i samband med beslut som nu sagts förordna om församlingens indelning i valkretsar och valdistrikt oberoende av eljest gällande bestämmelser om tid för meddelande av sådant förordnande.

I nybildad församling må under året innan indelningsändringen träder i kraft kyrkoråd och övriga nämnder i församlingen väljas oberoende av eljest gällande bestämmelser om tid för dylikt val.

I fråga om beräklandet av tjänstgöringstid för fullmäktige och suppleanter samt ledamöter och suppleanter i kyrkoråd och övriga nämnder i nybildad församling skall så anses, som om tjänstgöringstiden börjat först med ingången av nästföljande året.

Fullmäktige skola omedelbart efter valet övertaga handhavandet av dem tillkommande uppgifter; och skola jämväl kyrkoråd och övriga nämnder, som utses före den nya församlingsindelningens ikraftträdande genast träda i utövning av sina befattningar med befogenhet att vidtaga sådana åtgärder, som erfordras i anledning av indelningsändringen.

Föreslagen lydelse

För val av fullmäktige och, om suppleanter skola utses, val av suppleanter i nybildad församling åligger det länsstyrelsen att inom tid som i andra stycket sägs, med tillämpning av vad om valdag är särskilt stadgat, bestämma vilken dag valet skall äga rum. Länsstyrelsen äger att i samband med beslut som nu sagts förordna om församlingens indelning i valkretsar och valdistrikt oberoende av eljest gällande bestämmelser om tid för meddelande av sådant förordnande.

I nybildad församling skola kyrkostämman eller kyrkofullmäktige innan indelningsändringen träder i kraft förrätta val av kyrkoråd och övriga nämnder.

41 a §

I samband med förordnande om ändring i ecklesiastik indelning kan Konungen föreskriva, att be-

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

slutanderätten i församlingen enligt den nya indelningen skall utövas av sammanläggningsdelegerade till dess indelningsändringen träder i kraft. Om sådana delegerade finnas särskilda bestämmelser.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1972.

Föreskrift om sammanläggningsdelegerade enligt 41 a § får meddelas även vid indelningsändring om vilken Konungen beslutat före ikraftträdandet av denna lag. I sådant fall tillämpas 38 och 41 §§ i sin nya lydelse.

4) Förslag till**Lag om ändring i lagen (1955: 138) om proportionellt valsätt vid val inom landsting, kommunalfullmäktige m. m.**

Härigenom förordnas i fråga om lagen (1955: 138) om proportionellt valsätt vid val inom landsting, kommunalfullmäktige m. m.,
dels att rubriken till lagen skall ha nedan angivna lydelse,
dels att 1 § lagen skall ha nedan angivna lydelse.

Lag om proportionellt valsätt vid val inom landsting, kommunfullmäktige m. m.*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*1 §¹

Skall enligt gällande föreskrifter annat val inom landsting än riksdagsmannaval eller ock val inom kommunalfullmäktige, stadsfullmäktige, municipalfullmäktige, kommunala sammanläggningsdelegerade eller kyrkofullmäktige eller å kyrkostämma vara proportionellt, skola därvid de i denna lag givna bestämmelserna lända till efterrättelse.

Skall enligt gällande föreskrifter val inom landsting, kommunfullmäktige, kommunala sammanläggningsdelegerade, kyrkofullmäktige eller kyrkliga sammanläggningsdelegerade eller å kyrkostämma vara proportionellt, skola därvid de i denna lag givna bestämmelserna lända till efterrättelse.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1972.

¹ Senaste lydelse 1965: 597.

Utdrag av protokollet över utbildningsärenden, hållet inför Hans Maj:ts Konungen i statsrådet på Stockholms slott den 24 mars 1972.

Närvarande: statsministern PALME, ministern för utrikes ärendena WICKMAN, statsråden STRÄNG, HOLMQVIST, ASPLING, NILSSON, LUNDKVIST, GEIJER, MYRDAL, ODHNOFF, MOBERG, BENGTTSSON, NORLING, LÖFBERG, LIDBOM, CARLSSON.

Statsrådet Myrdal anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter fråga om *vissa bestämmelser för kyrkliga samfälligheter, m. m.* och anför.

1 Inledning

Länsstyrelsen i Skaraborgs län har i skrivelse den 23 februari 1970 till Kungl. Maj:tt föreslagit att antalet fullmäktige i vissa kyrkliga samfälligheter skall begränsas.

Svenska kyrkans församlings- och pastoratsförbund har föreslagit, att antingen lagen (1961:436) om församlingsstyrelse (ändrad senast den 24 mars 1972) tillförs bestämmelser som gör det möjligt att bilda en budgetberedning vid tillkomsten av kyrklig samfällighet eller att lagen (1965:596) om kommunala sammanläggningsdelegerade (ändrad senast 1971:1165) görs tillämplig även på kyrkliga samfällighetsbildningar.

Över nämnda förslag har yttrande inhämtats från kammarkollegiet, som i sin tur har hört domkapitlen i Uppsala, Skara, Växjö, Lund och Visby samt länsstyrelserna i Uppsala, Jönköpings, Kronobergs, Gotlands, Kristianstads, Malmöhus och Älvsborgs län. Dessutom har kammarkollegiet hört Svenska kyrkans församlings- och pastoratsförbund över länsstyrelsens skrivelse samt länsstyrelsen i Skaraborgs län över förbundets förslag. Yttranden över länsstyrelsens skrivelse har bifogats, av domkapitlet i Visby från kyrkoråden i Lärbro, Dalhems, Viklau, Gammelgarns och Rone församlingar, av länsstyrelsen i Jönköpings län från kyrkorådet i Jönköpings kyrkliga samfällighet, av länsstyrelsen i Malmöhus län från samfällda kyrkoråden i Malmö och Lund samt av länsstyrelsen i Älvsborgs län från kyrkoråden i Hössna och Lena församlingar samt i Skölvne och Norra Säms församlingars kyrkliga samfällighet. Yttrandena från kyrkorådet i Jönköpings kyrkliga samfällighet och från samfällda kyrkoråden i Malmö och Lund avser även förbundets förslag.

Svenska kyrkans församlings- och pastoratsförbund har även hemställt, att kyrkorådet skall få möjlighet att delegera beslutanderätt till

suppleant i rådet. Kammarkollegiet har avgett yttrande i frågan efter att ha hört de nyss angivna domkapitlen. Domkapitlet i Visby har bifogat yttranden av kyrkoråden i Visby, Lärbro och Klinte församlingar samt från kyrkorådet i Othems och Boge församlingars kyrkliga samfällighet.

2 Antalet kyrkofullmäktige i kyrklig samfällighet

2.1 Gällande bestämmelser

Bestämmelserna om kyrkliga samfälligheter finns i lagen om församlingsstyrelse. Kyrklig samfällighet kan vara antingen legal eller särskilt bildad. Den legala samfälligheten utgörs av flerförsamlingspastorat (3 § 1 mom. första stycket). För handhavande av en eller flera ekonomiska församlingsangelägenheter av annat slag än pastorats angelägenheter kan församlingar bilda kyrklig samfällighet (3 § 1 mom. andra och tredje styckena). Samfällighet kan vara total, dvs. omfatta alla församlingsangelägenheter av ekonomisk natur, eller partiell, dvs. omfatta vissa ekonomiska angelägenheter. Beslutanderätten i kyrklig samfällighet utövas i partiell samfällighet av församlingsdelegerade och i total samfällighet av kyrkofullmäktige (6 §). Antalet kyrkofullmäktige bestäms därvid av Kungl. Maj:t (32 §). Hittills har i praxis inte fler än 60 fullmäktige kommit i fråga utom i Göteborgs kyrkliga samfällighet där 80 fullmäktige utses. Av det för samfälligheten bestämda antalet fullmäktige skall varje församling, som ingår i samfälligheten, utse en samt därutöver det antal som belöper på församlingen efter dess befolkningstal. Därvid gäller i första hand att en fullmäktig skall utses för varje befolkningstal, som motsvarar det som erhålles, då samfällighetens hela folkmängd delas med det återstående antalet fullmäktige för hela samfälligheten. Om det antal fullmäktige som sålunda skall utses inte uppgår till det för samfälligheten bestämda antalet, skall i andra hand de församlingar, vars folkmängd mest överskjuter det angivna talet, vara berättigade att var för sig välja ytterligare en fullmäktig. Det ankommer på länsstyrelsen att bestämma antalet fullmäktige som varje församling skall utse (32 §).

2.2 Länsstyrelsens i Skaraborgs län skrivelse

Länsstyrelsen i Skaraborgs län framhåller, att kommunindelningsreformen driver på bildandet av kyrkliga samfälligheter. Enligt länsstyrelsen har det övervägande antalet samfälligheter tillkommit därför att man har velat åstadkomma en utjämning av församlingsskatterna mellan de församlingar som ingår i samma borgerliga kommun. Länsstyrelsen nämner att i Falköpings kommunblock ingår 52 församlingar och att det diskuteras att bilda en total kyrklig samfällighet av samtliga

dessa församlingar. De kyrkliga utdebiteringarna inom blocket varierade enligt länsstyrelsen år 1969 mellan 80 öre och 2 kr. 15 öre. Blockets största församling hade 1969 ca 15 000 invånare. Samma år hade 26 av blockets övriga församlingar mindre än 200 invånare. Om en total kyrklig samfällighet skulle bildas, skulle bestämmelserna i 32 § lagen om församlingsstyrelse enligt länsstyrelsen medföra att antalet fullmäktige sannolikt fick sättas till närmare 150. För att undanröja detta hinder mot bildande av kyrkliga samfälligheter föreslår länsstyrelsen att möjlighet öppnas att för val av kyrkofullmäktige föra samman församlingar i grupper och låta varje sådan grupp, i stället för varje församling, utse minst en kyrkofullmäktig. Vägledande vid gruppindelningen bör enligt länsstyrelsen vara samhörigheten mellan församlingarna. Länsstyrelsen anser att en lämpligt avgränsad grupp därvid ofta utgör församlingarna i ett och samma pastorat. Länsstyrelsen hemställer att lagen om församlingsstyrelse ändras i enlighet med detta.

2.3 Remissyttrandena

Kammarkollegiet och samtliga direkt av kollegiet hörda remissinstanser utom länsstyrelsen i Kronobergs län och domkapitlet i Visby ställer sig positiva till länsstyrelsens förslag. Bland de hörda kyrkoråden är opinionen splittrad. Kyrkoråden i Jönköping, Malmö och Lund tillstyrker förslaget. Av övriga kyrkoråd, som företräder små landsförsamlingar, avstyrker fem, medan två tillstyrker med vissa förbehåll och ett förklarar sig inte kunna ta ställning.

Domkapitlet i Uppsala framhåller, att det knappast kan förnekas att den kyrkokommunala demokratin måste löpa risk att försvagas vid större samfällighetsbildningar. Kyrkans grundläggande arbete bygger och måste rimligen alltid bygga på de små enheterna, särskilt som det kyrkliga arbetet i hög grad förutsätter personlig närkontakt. Speciellt beaktansvärt är detta när det gäller den stående, kontinuerliga kyrkliga verksamheten. Det finns enligt domkapitlet skäl att erinra om att flera stora församlingar på senare tid genomgått delningar och att i många stora församlingar på frivillighetens väg och utan legal bundenhet genomförts s. k. distriktsindelning. De betänkligheter som kan anföras mot stora samfällighetsbildningar får dock, anför domkapitlet vidare, inte anses vara av den arten att de får stoppa den utveckling som sker mot bildande av större kyrkliga samfälligheter. Domkapitlet erinrar därvid om att det idag i stort sett torde råda enighet om fördelarna med den pastoratsreglering, som genomfördes 1961—62, trots att den föregicks av en utomordentligt engagerad debatt. Det förefaller enligt domkapitlet onekligen mindre tilltalande att uppgå möjligheten för den enskilda församlingen att bli representerad i samfällighetens fullmäktige. Om det emellertid är praktiskt ogenomförbart att skapa fullmäktige-

församlingar enligt nuvarande bestämmelserna i 32 § lagen om församlingsstyrelse framstår det enligt domkapitlet som en lämplig lösning att pastoratsvis sammanföra församlingarna i valdistrikt.

Länsstyrelsen i Kronobergs län vitsordar att nuvarande bestämmelser i 32 § lagen om församlingsstyrelse kan leda till otympligt stora fullmäktigrepresentationer om man vill skapa samfälligheter som omfattar samtliga församlingar i vissa borgerliga kommuner. Länsstyrelsen anser det vidare naturligt att sådana samfälligheter bildas för att uppnå en utjämning av den kyrkliga utdebiteringen. Länsstyrelsen påpekar dock att den största tveksamheten inom församlingarna mot bildande av kyrkliga samfälligheter grundas på rädslan för att den enskilda församlingen inte får en tillräcklig representation i fullmäktige. Med hänsyn härtill synes det länsstyrelsen vanskligt att frångå nuvarande bestämmelse om att varje församling skall äga utse minst en fullmäktig. Länsstyrelsen tillstyrker dock att frågan om reglerna för utseende av kyrklig samfällighets beslutande organ utreds.

Domkapitlet i Visby anser att det är av stor betydelse för en församling om den genom egen representation i samfällighetens fullmäktige kan påverka besluten i frågor som rör dess ekonomi. Enligt domkapitlets mening är farhågor för att antalet fullmäktige skall bli för stort i en samfällighet närmast ett indicium på att man bör överväga att dela upp den planerade samfälligheten i flera.

Av de kyrkoråd som avstyrker förslaget framhålls bl. a. att förslaget kan innebära att de små församlingarna blir utan inflytande på användningen av uttaxerade medel samt att, om en ändring kommer till stånd, församlingar genom olika påtryckningsmedel kan tvingas in i en samfällighet som man inte vill tillhöra och att ett sådant tvång för många små församlingar kan kännas som en självuppgivelse.

Eftersom bestämmelsen i 32 § lagen om församlingsstyrelse kan försvåra bildandet av kyrkliga samfälligheter anser sig *Svenska kyrkans församlings- och pastoratsförbund* kunna godtaga sådana ändringar i lagen att denna olägenhet undanröjs. Förbundet anser dock att det inte bör ske på sätt länsstyrelsen i Skaraborgs län föreslagit utan i stället så att *Kungl. Maj:t ges möjlighet att bestämma valkretsindelningen med utgångspunkt från omständigheterna i det enskilda fallet*. Enligt förbundets mening skulle en lösning vid pastoraten som valkretsar i många fall leda till ur kyrkokommunernas synpunkter inte önskvärda konsekvenser då det gäller representationen. Förbundet anser vidare att en maximering av antalet fullmäktige i en kyrklig samfällighet till 60, utom i vad avser Göteborg, skulle underlätta tillämpningen av 33 § lagen om församlingsstyrelse som enligt förbundet bör få följande lydelse: Vid val av fullmäktige skall varje i samfälligheten ingående församling utgöra en valkrets, om Konungen icke annat förordnar.

I fråga om pastoraten som valkretsar framför *kyrkorådet i Jönköpings*

kyrkliga samfällighet liknande synpunkter som Svenska kyrkans församlings- och pastoratsförbund. *Domkapitlet i Skara* anser däremot att annan gruppindelning än pastorat är olämplig.

Domkapitlen i Växjö och *Lund* samt *länsstyrelsen i Malmöhus län*, betonar att möjligheten att frångå regler i 32 § bör föreligga endast undantagsvis.

Kammarkollegiet anser det lämpligt att inte heller i fortsättningen i lagen fixera antalet fullmäktige. Vid bestämmandet därav bör dock eftersträvas att antalet inte överskrider 60. För det fall då gällande beräkningsgrunder för utseende av fullmäktige inte rimligen kan tillämpas finner kollegiet den av länsstyrelsen i Skaraborgs län föreslagna gruppindelningen pastoratsvis kunna förordas. Kollegiet föreslår därför vissa ändringar i 32 och 33 §§ lagen om församlingsstyrelse. Det är, anför kollegiet slutligen, tänkbart att församling som villkor för att gå med i samfällighet uppställer krav på att minst en representant för församlingen kommer att ingå i samfällighetens fullmäktige. Kungl. Maj:t har enligt 3 § 1 mom. lagen om församlingsstyrelse möjlighet att förordna om samfällighetsbildning om åtgärden finns påkallad av betydande allmänt behov. Såvitt kollegiet har sig bekant har dock hittills i intet fall meddelats beslut om kyrklig samfällighet utan berörda församlingars samtycke.

2.4 Föredraganden

Kungl. Maj:t bestämmer enligt 32 § lagen om församlingsstyrelse antalet fullmäktige i total kyrklig samfällighet. Antalet skall bestämmas med hänsyn till att varje församling, som skall ingå i samfälligheten, utgör en valkrets vid val av fullmäktige och skall utse minst en fullmäktig. I den mån Kungl. Maj:t bestämt antalet fullmäktige i samfälligheten till högre tal än som behövs för att varje församling skall få en fullmäktig, fördelas det överskjutande antalet fullmäktige mellan församlingarna med beaktande av befolkningstalen. Tanken bakom dessa bestämmelser torde vara att antalet fullmäktige bör bestämmas så att det antal fullmäktige som varje församling väljer skall stå i huvudsakligen samma förhållande till det totala antalet fullmäktige i samfälligheten som församlingens befolkningstal till samfällighetens totala befolkningstal.

Länsstyrelsen i Skaraborgs län har framhållit att det ofta finns skäl att sammanföra samtliga församlingar i en borgerlig kommun till en total kyrklig samfällighet. En sådan samfällighet kan enligt länsstyrelsen komma att omfatta ett stort antal församlingar med stora skillnader i befolkningstalen. I sådana fall kan gällande bestämmelser om hur antalet kyrkofullmäktige skall bestämmas medföra att antalet fullmäk-

tige blir orimligt stort. För att förhindra detta föreslår länsstyrelsen att möjlighet öppnas att för val av kyrkofullmäktige föra samman församlingar i grupper och låta varje sådan grupp i stället för varje församling utse minst en fullmäktig. Flertalet remissinstanser är positiva till länsstyrelsens framställning.

Möjligheten att bilda totala kyrkliga samfälligheter är av stort värde. Frågan om bildande av sådan samfällighet kan bli aktuell bl. a. i samband med att kommunindelningen ändras. I sådana fall kan finnas behov av att föra samman alla församlingar i samma kommun till en total samfällighet. Gällande bestämmelser kan emellertid medföra att antalet fullmäktige i en sådan samfällighet blir så stort att det utgör ett hinder för samfällighetsbildningen. Det kan inte godtas att en i och för sig önskvärd samfällighetsbildning ointetgörs på denna grund. Man bör alltså ändra bestämmelserna på sådant sätt att det blir möjligt att hålla antalet fullmäktige inom rimliga gränser. Detta bör lämpligen ske genom att man i lagen om församlingsstyrelse för in en bestämmelse av innebörd att undantag kan få göras från den regel i 32 § lagen om församlingsstyrelse som säger att varje i samfälligheten ingående församling alltid skall utse minst en fullmäktig.

Det torde inte vara lämpligt att i lagen om församlingsstyrelse ta in en uttrycklig regel om vilka villkor som skall vara uppfyllda för att undantag skall få göras. I lagen bör hellre tas in en bestämmelse som ger Kungl. Maj:t rätt att besluta om sådant undantag. Kungl. Maj:ts beslut om undantag bör lämpligen fattas i samband med att Kungl. Maj:t beslutar om bildande av samfälligheten och om antalet fullmäktige i samfälligheten.

Den nyss föreslagna bestämmelsen om undantag från 32 § lagen om församlingsstyrelse bör kompletteras med en ny bestämmelse i samma lag i vilken anges hur minimiantalet kyrkofullmäktige skall bestämmas i de fall då undantag beslutas. I fråga om utformningen av denna bestämmelse har länsstyrelsen i Skaraborgs län föreslagit att i stället för varje församling en grupp av församlingar skall utse minst en fullmäktig.

Väglödande vid bildande av sådan grupp bör enligt länsstyrelsen vara samhörigheten mellan församlingarna. Enligt länsstyrelsen utgör församlingarna i samma pastorat ofta en lämpligt avgränsad grupp. Kammarkollegiet och flera andra remissinstanser delar denna uppfattning. Svenska kyrkans församlings- och pastoratsförbund menar att det kan finnas fall då en annan gruppindelning kan vara bättre.

Även jag anser att det är lämpligt att föra samman församlingar inom samfälligheten i grupper och att låta varje sådan grupp i stället för varje däri ingående församling utse minst en fullmäktig. I regel bör sådant sammanförande i grupper behövas endast i fråga om de mindre församlingarna i samfälligheten. Som bl. a. länsstyrelsen i Skaraborgs län

och kammarkollegiet har framhållit torde det ofta vara lämpligast att bilda en grupp av de församlingar som ingår i samma pastorat. Det kan emellertid, som bl. a. Svenska kyrkans församlings- och pastoratsförbund påpekar, finnas fall där en annan gruppindelning är bättre. Det bör därför ankomma på Kungl. Maj:t att i det enskilda fallet avgöra hur gruppindelningen skall ske.

På här anförda skäl föreslår jag att det i 32 § lagen om församlingsstyrelse införs en bestämmelse av innebörd att Kungl. Maj:t kan föreskriva att alla eller vissa församlingar i en samfällighet skall föras samman till grupper och att varje sådan grupp i stället för varje däri ingående församling skall få utse minst en fullmäktig.

Det område som täcks av församlingarna inom varje grupp bör också utgöra valkrets för utseende av kyrkofullmäktige i samfälligheten. Detta föranleder en ändring av 33 § lagen om församlingsstyrelse.

De ändringar i 32 och 33 §§ lagen om församlingsstyrelse som jag föreslagit i det föregående bör träda i kraft den 1 juli 1972.

3 Kyrkliga sammanläggningsdelegerade

3.1 Gällande bestämmelser

Enligt lagen om församlingsstyrelse fattas beslut om bildande av kyrklig samfällighet av Kungl. Maj:t (3 §). Beslutanderätten i total kyrklig samfällighet utövas av kyrkofullmäktige och i partiell samfällighet av församlingsdelegerade. Verkställande organ är kyrkorådet (6 §). Innan dessa organ valts, saknar nybildad kyrklig samfällighet företrädare. Utgifts- och inkomststat för samfällighet skall fastställas vid sammanträde i oktober månad (33 § jfrd med 16 § 2 mom.).

När Kungl. Maj:t beslutar att kyrklig samfällighet skall bildas har Kungl. Maj:t med stöd av 7 § lagen om församlingsstyrelse rätt att meddela särskilda föreskrifter. I sådana föreskrifter brukar regelmässigt anges att beslutet skall träda i kraft vid närmaste kalenderårsskifte samt att kyrkofullmäktige till föreskrivet antal skall utses under pågående kalenderår. Vidare brukar föreskrivas att de valda fullmäktige snarast skall utse kyrkoråd och revisorer samt att kyrkofullmäktige och kyrkoråd omedelbart efter valet skall övertaga sina resp. uppgifter.

Val av kyrkofullmäktige äger rum under år, då allmänt val sker, vid detta, dvs. enligt 11 § 1 mom. kommunala vallagen (1930: 253) tredje söndagen i oktober, samt annat år regelmässigt någon söndag under hösten enligt bestämmande av länsstyrelsen.

Församlingsdelegerade utses av kyrkofullmäktige i varje församling eller, om fullmäktige inte finns i församlingen, av kyrkostämman. Valet skall ske före utgången av december månad året näst före det år då tjänstgöringstiden börjar. År då allmänna val av kyrkofullmäktige ägt

rum förrättas valet, om fullmäktige finns i församlingen, av de nyvalda fullmäktige (40 § lagen om församlingsstyrelse).

Om ändringar i indelningen i församlingar finns bestämmelser i lagen (1919: 293) om ändring i kommunal och ecklesiastik indelning. För tiden från det beslut om ändring i församlingsindelning fattats intill dess beslutet träder i kraft utövas beslutanderätten av de organ som skall finnas i den nybildade eller förändrade församlingen. I fråga om angelägenhet som berör den tidigare församlingen utövas dock beslutanderätten av dess organ (38 § första stycket). I fråga om församling med kyrkofullmäktige kan Kungl. Maj:t förordna om nyval av fullmäktige för den nya indelningen. Vid nybildning av församling som skall ha kyrkofullmäktige skall val alltid äga rum. Sådant val äger rum under år då allmänt val sker vid detta, dvs. tredje söndagen i oktober, samt annat år regelmässigt någon söndag under hösten enligt bestämmande av länsstyrelsen. De nya fullmäktige övertar beslutsfunktionerna omedelbart efter valet.

3.2 Svenska kyrkans församlings- och pastoratsförbunds förslag

Svenska kyrkans församlings- och pastoratsförbund har anfört bl. a. följande. Antalet kyrkliga samfällighetsbildningar har ökat kraftigt under senare år. Denna ökning kan väntas fortgå i hastigare takt under 1970-talet. Lagen om församlingsstyrelse saknar bestämmelser om hur budgetarbetet skall bedrivas inför den första stat som skall fastställas för en nybildad samfällighet. Redan vid sammanträden i oktober månad skall denna stat fastställas. Det är inte praktiskt genomförbart att efter fullmäktigeval tredje söndagen i oktober ett kyrkoråd skall hinna väljas, sammanträda, bereda och framlägga förslag till utgifts- och inkomststat, som skall fastställas av de nyvalda fullmäktige före oktober månads utgång. Vid partiell samfällighet tillkommer att det under valår är de nyvalda fullmäktige i församlingarna som skall utse församlingsdelegerade som därefter skall välja kyrkoråd. På grund av dessa omständigheter har de i samfällighetsbildningen engagerade församlingarna hittills måst överlåta budgetarbetet till en samarbetskommitté utan legala befogenheter. Det förslag denna kommitté utarbetat måste sedan för att få något slags formell sanktion gå tillbaka till samtliga församlingars och ev. flerförsamlingspastorats beslutande organ för samstämmiga beslut. Det angivna beslutsförfarandet är uppenbart otillfredsställande. Det är önskvärt att antingen lagen om församlingsstyrelse tillförs bestämmelser som möjliggör bildandet av en samfällighetens budgetberedning eller liknande organ som har till uppgift att utarbeta förslag till utgifts- och inkomststat att fastställas av de nyvalda fullmäktige eller församlingsdelegerade så snart dessa kan sammanträda, eller att lagen om kommunala sammanläggningsdelegerade görs tillämplig även på kyrkliga samfällighetsbildningar.

3.3 Remissyttrandena

Samtliga remissinstanser vitsordar att det behövs bestämmelser i de hänseenden som Svenska kyrkans församlings- och pastoratsförbund angett. Flertalet tar inte närmare ställning till hur bestämmelserna bör utformas. Tre anser emellertid att de bör tas in i lagen om församlingsstyrelse och tre att lagen om kommunala sammanläggningsdelgerade bör göras tillämplig även vid kyrkliga samfällighetsbildningar. *Länsstyrelsen i Uppsala län* förklarar uttryckligen att man inte är beredd att ta ställning till hur frågan skall lösas. Några remissinstanser framkastar tanken att fullmäktigevalen skulle kunna äga rum avsevärt tidigare än tredje söndagen i oktober.

Anledningen till att frågan inte har aktualiserats tidigare torde enligt *kammarkollegiet* vara att antalet samfällighetsbildningar tidigare inte var särskilt stort. Under senare år har emellertid samfällighetsbildningarna ökat märkbart. De har ofta därvid kommit att omfatta ett stort antal församlingar, vilket starkt har accentuerat de rådande olägenheterna. Kollegiet pekar på att motsvarande problem för de borgerliga kommunerna inte heller aktualiserades förrän genomförandet av den senaste kommunindelningsreformen börjat få större omfattning.

Kammarkollegiet framhåller att bristen på beredande och beslutande organ för nybildad kyrklig samfällighet gör sig gällande inte endast i budgetfrågor utan också i övriga frågor som bör vara lösta innan samfälligheten börjar fungera, framför allt bestämmandet och uppbyggnaden av samfällighetens administration. Det är därför, menar kollegiet, inte tillräckligt att i lagen om församlingsstyrelse föra in bestämmelser om en samfällighetens budgetberedning. Vid en sådan lösning skulle nämligen problemet med det beslutande organet för den nya enheten kvarstå olöst. Är då allmänna val av kyrkofullmäktige äger rum är det knappast tänkbart att de nya fullmäktige skall kunna hinna sammanträda under oktober och därvid fastställa budgeten. Enligt kollegiets mening bör tillses att inte endast beredande utan också beslutande organ skall kunna utses för nybildad samfällighet i så god tid att budgeten kan fastställas och andra erforderliga beslut för den nya enhetens första verksamhet kan fattas utan besvärande forcering.

Att såsom vissa remissinstanser föreslår låta valen av kyrkofullmäktige äga rum avsevärt tidigare än f. n. aviseras av kammarkollegiet. Enligt 9 § kommunala vallagen skall röstlängd vara upprättad före den 30 juni. Att år då allmänna val av kyrkofullmäktige äger rum hålla något enstaka val av fullmäktige redan i t. ex. juli bör enligt kollegiet inte förekomma. Vad gäller nybildningar som träder i kraft under år mellan allmänna val bestämmes valdagen av länsstyrelsen. Denna valdag brukar, anger kollegiet, bestämmas i samråd mellan berörda länsstyrelser och justitiedepartementet och utsätts i praxis till dag under hösten. Anledning till att man inte väljer dag under sommaren torde enligt

kollegiet bl. a. vara att det inte anses lämpligt med kommunalval under tid då semestrar och ferier pågår i mer nämnvärd omfattning. På grund härav och då — med hänsyn till de nybildningar som träder i kraft året efter allmänna val — under alla omständigheter särskilda bestämmelser synes påkallade om fastställande av budget m. m. för nybildad samfällighet, är en väsentlig tidigareläggning av val till nybildad samfällighet inte någon framkomlig väg enligt kollegiets uppfattning.

Kammarkollegiet föreslår i stället att en lag om kyrkliga sammanläggningsdelegerade meddelas. Denna lag bör enligt kollegiet i huvudsak stämma överens med motsvarande lag för kommunala sammanläggningsdelegerade. Att göra lagen (1965: 596) om kommunala sammanläggningsdelegerade tillämplig även på det kyrkliga området finner kollegiet däremot inte lämpligt. Denna lag innehåller nämligen ett flertal hänvisningar till kommunallagen (1953: 753; ändrad senast 1971: 657). Om lagen om kommunala sammanläggningsdelegerade skulle göras tillämplig på kyrkliga sammanläggningar måste den kompletteras med hänvisningar till motsvarande bestämmelser i lagen om församlingsstyrelse. Denna metod skulle, menar kollegiet, ge till resultat en otymplig och svåröverskådlig lagstiftning.

Den nya lagen bör enligt kollegiet avse, förutom nybildningar av samfälligheter, också utökning av samfällighet med en eller flera församlingar. Detta innebär bl. a. att lagen kommer att gälla även för nybildning och utökning av flerförsamlingspastorat eftersom sådant pastorat utgör kyrklig samfällighet. Vid nybildning och vidgning av församlingar bildar de församlingar som berörs i regel kyrklig samfällighet. Det synes dock kollegiet lämpligt att den nya lagen vid behov kan tillämpas även vid sådana indelningsändringar.

Kollegiet har upprättat förslag till lag om kyrkliga sammanläggningsdelegerade. Utöver denna lag föreslår kollegiet att vissa följdändringar görs i andra lagar, nämligen i lagen om församlingsstyrelse och lagen om ändring i kommunal och ecklesiastik indelning. Vid tillkomsten av lagen om kommunala sammanläggningsdelegerade infördes en hänvisning till den nya lagen i lagen om ändring i kommunal och ecklesiastik indelning. På samma sätt bör nu, anser kollegiet, såväl i lagen om församlingsstyrelse som i lagen om ändring i kommunal och ecklesiastik indelning införas hänvisningar till den nya lagen om kyrkliga sammanläggningsdelegerade. Det bör ske dels genom ett nytt fjärde stycke i 3 § 1 mom. lagen om församlingsstyrelse, dels genom en ny paragraf, 41 a §, i lagen om ändring i kommunal och ecklesiastik indelning. Dessutom bör också, på samma sätt som vid tillkomsten av lagen om kommunala sammanläggningsdelegerade (se prop. 1965: 151 s. 42), i lagen om ändring i kommunal och ecklesiastik indelning ske vissa följdändringar, nämligen i 38 och 41 §§. I 38 § bör enligt kollegiet sålunda i andra stycket andra punkten tas in en hänvisning till 41 a §. Vidare bör man i 38 § upphäva

dels andra stycket sista punkten, som avser tidpunkten för nyvalda fullmäktiges övertagande av sina uppgifter, dels tredje stycket sista punkten, som avser tidpunkten för nyvalda kyrkoråds och övriga nämnders tillträdande. I fråga om 41 § lagen om ändring i kommunal och ecklesiastik indelning anför kollegiet följande. I 18 § lagen om ändring i kommunal och ecklesiastik indelning, som avser nybildad kommun, gjordes i samband med tillkomsten av lagen om kommunala sammanläggningsdelegerade vissa ändringar i de tre sista styckena. Ändringarna hade sin grund i att fullmäktige, styrelse och övriga nämnder i kommunerna tidigare omedelbart efter valet började utöva sina befattningar, men att detta — sedan delegerade i nybildade kommuner alltid skall utses — endast gäller beträffande fullmäktiges befattning med val av styrelse och övriga nämnder. Motsvarande ändringar synes böra ske i fråga om 41 §, som avser nybildad församling. Sålunda bör dels fjärde stycket ändras till »I nybildad församling skola kyrkofullmäktige innan indelningsändringen träder i kraft förrätta val av kyrkoråd och övriga nämnder i församlingen», dels i femte stycket orden »samt ledamöter och suppleanter i kyrkoråd och övriga nämnder» utgå, och dels sjätte stycket i dess helhet utgå.

3.4 Föredraganden

Antalet kyrkliga samfälligheter har ökat starkt under senare år. Det finns anledning att förmoda att antalet samfällighetsbildningar kommer att vara stort även under kommande år. Härför talar bl. a. att man f. n. ofta försöker bilda samfälligheter som motsvarar de nya kommunerna. Som framgår av redogörelsen för gällande rätt saknas i regel kommunalt organ, som kan företräda den nya samfälligheten, under mycket stor del av den tid som förflyter från det att beslut om bildande av samfälligheten fattas, vilket i regel sker på våren eller sommaren, till närmaste årsskifte, då beslutet träder i kraft. Svenska kyrkans församlings- och pastoratsförbund har pekat på att detta medför svårigheter när det gäller att fastställa budget för samfälligheten. Förbundet har vidare upplyst att församlingarna i praktiken har försökt lösa dessa svårigheter genom att tillsätta en samarbetskommitté med uppgift att upprätta förslag till budget. En sådan kommitté saknar emellertid helt legala befogenheter. De förslag som samarbetskommittén utarbetar måste alltså gå tillbaka till församlingarna för samstämmiga beslut. Det angivna beslutsförfarandet är enligt förbundet uppenbart otillfredsställande. Förbundet förslår därför att antingen lagen om församlingsstyrelse tillförs bestämmelser som gör det möjligt att bilda en samfällighetens budgetberedning eller också att lagen om kommunala sammanläggningsdelegerade görs tillämplig även på kyrkliga samfällighetsbildningar. Förbundets skrivelse har remissbehandlats. Samtliga remissin-

stanser är ense om att bestämmelser i frågan behövs. Även jag delar denna uppfattning.

Vad som behövs är bestämmelser som ger möjlighet att tillsätta någon form av interimistiskt organ för den samfällighet som beslutats men som ännu inte trätt i kraft. Som kammarkollegiet har framhållit i sitt remissyttrande är det inte bara frågor om budget utan också frågor som har samband med samfällighetens uppbyggnad och administration som bör lösas av det interimistiska organet. Som exempel härpå vill jag nämna anskaffande av lokaler och anställande av personal. I likhet med kammarkollegiet anser jag därför att det inte är tillräckligt att ta in bestämmelser om en samfällighetens budgetberedning i lagen om församlingsstyrelse. När motsvarande problem 1965 skulle lösas för de borgerliga kommunernas del fann man det också vara lämpligast att tillsätta ett särskilt organ, kommunala sammanläggningsdelegerade. Bestämmelserna om detta organ togs in i en särskild lag. De frågor som bör ankomma på det interimistiska organet vid bildandet av kyrklig samfällighet motsvarar i princip helt de frågor som ankommer på kommunala sammanläggningsdelegerade. Det kunde därför synas praktiskt och lämpligt att låta lagen om kommunala sammanläggningsdelegerade även omfatta bestämmelser om motsvarande kyrkliga organ. Som kammarkollegiet har funnit är detta emellertid inte lagtekniskt lämpligt. I stället bör en ny, särskild lag meddelas. Den bör benämnas lag om kyrkliga sammanläggningsdelegerade. Lagen bör kunna utformas på samma sätt som lagen om kommunala sammanläggningsdelegerade. I den mån den sistnämnda lagen hänvisar till bestämmelser i kommunallagen, bör den nya lagen hänvisa till motsvarande bestämmelser i lagen om församlingsstyrelse. Kommunallagen och lagen om församlingsstyrelse är nämligen utformade så, att de i största möjliga omfattning innehåller i sak och också till den språkliga formen helt lika bestämmelser.

Den nya lagen om kyrkliga sammanläggningsdelegerade bör utformas så, att envar av de 21 paragraferna i lagen om kommunala sammanläggningsdelegerade får en direkt motsvarighet i den nya lagen. Jag finner inte anledning att på mer än några punkter gå in på den nya lagens bestämmelser utan hänvisar — utöver vad jag i fortsättningen kommer att anföra — till vad föredragande statsrådet anförde vid tillkomsten av motsvarande bestämmelser i lagen om kommunala sammanläggningsdelegerade, vilka uttalanden riksdagen lämnade utan erinran (prop. 1965: 151, KU 1965: 41; rskr 1965: 381). Sistnämnda lag synes fungera på det sätt som förutsattes vid dess tillkomst. Anledning att utforma bestämmelserna i den nya lagen på annat sätt finns alltså inte med hänsyn till utvecklingen efter 1965. Som jag nyss framhöll vill jag emellertid i några avseenden närmare beröra innehållet i den nya lagen.

Möjlighet bör finnas att tillsätta kyrkliga sammanläggningsdelegerade såväl vid bildande av total kyrklig samfällighet som vid bildande av

partiell kyrklig samfällighet. Som Svenska kyrkans församlings- och pastoratsförbund framhållit kan församlingsdelegerade under år då allmänna val till kyrkofullmäktige hålls inte tillsättas förrän sent under året. Ofta bör det då vara lämpligt att tillsätta sammanläggningsdelegerade, i synnerhet om samfälligheten skall avse frågor av större ekonomisk betydelse. Kammarkollegiet har också föreslagit att sammanläggningsdelegerade skall kunna tillsättas vid nybildning eller vidgning av församling. Behov av sammanläggningsdelegerade torde visserligen enligt vad kollegiet anfört endast sällan föreligga i dessa fall. Som regel får det nämligen antas att de församlingar som berörs av indelningsändringen ingår i total kyrklig samfällighet. Jag har emellertid intet att erinra emot att sammanläggningsdelegerade kan utses även i dessa fall, om verkligt behov därav skulle föreligga, och föreslår därför att bestämmelser som gör detta möjligt meddelas.

Liksom enligt lagen om kommunala sammanläggningsdelegerade bör det alltid ankomma på Kungl. Maj:t att besluta när sammanläggningsdelegerade skall utses. På samma sätt som för kommunala sammanläggningsdelegerade bör de kyrkliga sammanläggningsdelegerades uppdrag upphöra först när indelningsändringen träder i kraft.

Vad jag nu har föreslagit innebär således att sammanläggningsdelegerade övergångsvis skall fullgöra uppgifter som eljest ankommer på kyrkofullmäktige i församling, kyrkofullmäktige i total kyrklig samfällighet eller församlingsdelegerade i partiell kyrklig samfällighet. Lagtekniskt synes detta inte medföra några svårigheter.

I fråga om valbarhet till kyrkliga sammanläggningsdelegerade vill jag för fullständighetens skull framhålla att suppleant för kyrkofullmäktigt inte i denna egenskap bör vara valbar. Detta överensstämmer med vad som gäller i fråga om kommunala sammanläggningsdelegerade.

Enligt 9 § lagen om kommunala sammanläggningsdelegerade äger vissa representanter för de berörda kommunerna närvara vid sammanträden med de delegerade. Denna närvarorätt bör här avse representanter inte bara för de berörda församlingarna utan även för de berörda samfälligheterna. Sådan närvarorätt bör tillkomma även kyrkoherden eller om indelningsändringen berör mer än ett pastorat den kyrkoherde som domkapitlet utser.

Delegerades protokoll skall enligt 12 § lagen om kommunala sammanläggningsdelegerade översändas till kommunernas styrelser. Protokollen från de kyrkliga sammanläggningsdelegerades sammanträden bör sändas till kyrkoråden i såväl de berörda församlingarna som de berörda samfälligheterna.

Vissa uppgifter skall enligt lagen om kommunala sammanläggningsdelegerade sändas till länsstyrelsen (2, 5 och 16 §§). Här bör motsvarande uppgifter sändas såväl till länsstyrelsen som till domkapitlet. Det bör vidare ankomma på domkapitlet och inte på länsstyrelsen att förordna

en av de delegerade att utfärda kungörelse om första sammanträde och föra ordet där till dess ordförande valts (4 § förslaget till lag om kyrkliga sammanläggningsdelegerade). Domkapitlet bör ha rätt att förordna om sammanträde med de delegerade (6 § samma förslag).

I sammanläggningsdelegerade bör alltid ingå minst en delegerad för varje församling som berörs av indelningsändringen. Jag anser det inte lämpligt att, utan närmare utredning, i fråga om sammanläggningsdelegerade öppna en möjlighet till undantag härifrån på sätt som jag tidigare under 2.4 föreslagit i fråga om kyrkofullmäktige i kyrklig samfällighet.

I samband med tillkomsten av lagen om kommunala sammanläggningsdelegerade genomfördes vissa följdändringar i de bestämmelser i lagen om ändring i kommunal och ecklesiastik indelning som avser borgerliga kommuner. I samband med att en särskild lag om kyrkliga sammanläggningsdelegerade antas bör på motsvarande sätt bestämmelser om församling i lagen om ändring i kommunal och ecklesiastik indelning kompletteras och ändras. Jag föreslår därför att sistnämnda lag kompletteras med en bestämmelse av innebörd att Kungl. Maj:t har rätt att föreskriva att beslutanderätten i församling som berörs av indelningsändring skall utövas av sammanläggningsdelegerade för tiden fram till dess att indelningsändringen träder i kraft. Denna bestämmelse bör tas in i en ny paragraf, 41 a §. Denna bör vidare innehålla en hänvisning till lagen om kyrkliga sammanläggningsdelegerade. Bestämmelserna i 41 a § kommer att få karaktär av undantag från bestämmelserna i 38 och 41 §§ samma lag. Sist nämnda paragrafer bör därför kompletteras med en hänvisning till 41 a §.

Beslutar Kungl. Maj:t om sådan indelningsändring att viss församlingsområde ökas eller minskas, skall kyrkofullmäktige i församlingen förträda såväl den äldre församlingen som den ökade eller minskade församlingen intill dess Kungl. Maj:ts beslut träder i kraft. Kungl. Maj:t kan dock föreskriva att uppdragen för samtliga fullmäktige och suppleanter skall upphöra, när den nya indelningen träder i kraft. Meddelar Kungl. Maj:t sådan föreskrift, skall nyval ske. Dessförinnan skall länsstyrelsen fastställa antalet fullmäktige. Länsstyrelsen skall också bestämmande huruvida suppleanter till fullmäktige skall väljas. De nya fullmäktige skall omedelbart efter valet övertaga sina uppgifter. I fråga om församling, vars område minskas eller ökas genom en indelningsändring, kan Kungl. Maj:t även föreskriva dels att uppdragen för ledamöter och suppleanter i kyrkorådet eller annan nämnd skall upphöra, när den nya indelningen träder i kraft, dels att val till kyrkoråd och nämnd skall ske. Meddelar Kungl. Maj:t sådan föreskrift skall de nyvalda ledamöterna omedelbart efter valet övertaga sina uppgifter. Vad som sålunda gäller vid ändring i församlingsindelning skiljer sig från motsvarande regler vid ändring i kommunindelning i vad avser dels

rätten att bestämma om antalet fullmäktige, dels rätten att avgöra frågan huruvida suppleanter till fullmäktige skall väljas, dels i fråga om tidpunkten när de nya fullmäktige och de nya ledamöterna i kyrkoråd eller annan nämnd skall övertaga sina uppgifter. I fråga om kommun vars område ändras gäller nämligen att företrädare för kommun, i allmänhet kommunala sammanläggningsdelegerade, beslutar dels om antalet fullmäktige, dels angående huruvida suppleanter för fullmäktige skall väljas. De nyvalda kommunfullmäktige samt de nyvalda ledamöterna i kommunstyrelsen eller annan nämnd i kommunen övertar sina uppgifter först den dag när indelningsändringen träder i kraft. Beredning och verkställighet av ärenden som ankommer på kommunala sammanläggningsdelegerade utföres av delegerades arbetsutskott eller av en eller flera kommittéer. I samband med att, såsom jag nyss förordat, möjlighet införes att utse kyrkliga sammanläggningsdelegerade bl. a. när församlings område ökas eller minskas bör föreskrifterna om vilket organ som skall bestämma huru många fullmäktige som skall utses och huruvida suppleanter skall utses samt föreskrifterna om när de nyvalda fullmäktige, kyrkorådsledamöterna och nämndledamöterna skall övertaga sina uppgifter ges samma innebörd som motsvarande bestämmelser vid ändring i kommunal indelning. Man torde nämligen kunna räkna med att kyrkliga sammanläggningsdelegerade kommer att utses så snart det finns behov av nya organ för tiden från det beslutet om indelningsändringen fattats till dess beslutet träder i kraft. Sådant behov torde uppkomma framför allt för församling vars område ökas. För församling vars område minskas torde därmed sådant behov knappast uppkomma. Vad jag här föreslagit föranleder ändringar i 38 § andra och tredje styckena lagen om ändring i kommunal och ecklesiastik indelning. Motsvarande ändringar bör göras också i de regler om nybildad församling som finns i 41 § samma lag. I denna paragraf bör också i fjärde stycket tas in motsvarande bestämmelser som för nybildad kommun i 18 § fjärde stycket samma lag. I samband med de ändringar som jag i det föregående föreslagit angående bestämmande av antalet kyrkofullmäktige bör 8 § 3 mom. tredje stycket lagen om församlingsstyrelse upphöra att gälla.

I det föregående har jag förordat att den föreslagna lagen om kyrkliga sammanläggningsdelegerade skall kunna tillämpas även vid bildande av kyrklig samfällighet. Med hänsyn härtill bör lagen om församlingsstyrelse kompletteras med en bestämmelse som motsvarar den av mig nyss förordade 41 a § lagen om ändring i kommunal och ecklesiastik indelning. Den nya bestämmelsen i lagen om församlingsstyrelse bör tas in som en ny paragraf, 6 a §.

Mitt förslag till lag om kyrkliga sammanläggningsdelegerade innebär bl. a. att delegerade kan komma att utse ett arbetsutskott genom proportionellt val. Detta föranleder en komplettering av 1 § lagen (1955:

138) om proportionellt valsätt vid val inom landsting, kommunalfullmäktige m. m. (ändrad 1965: 597). I samband härmed bör i 1 § göras även de ändringar som betingas av att landsting inte längre förrättar riksdagsmannaval. Bestämmelsen om kommunalfullmäktige, stadsfullmäktige och municipalfullmäktige bör ersättas av motsvarande bestämmelse om kommunfullmäktige. Samtidigt härmed bör lagens rubrik ändras.

Den föreslagna lagen om kyrkliga sammanläggningsdelegerade och därav föranledda ändringar i lagen om församlingsstyrelse, lagen om ändring i kommunal och ecklesiastik indelning samt lagen om proportionellt valsätt vid val inom landsting, kommunalfullmäktige m. m. bör träda i kraft den 1 juli 1972. Det bör dock vara möjligt att tillämpa de nya bestämmelserna om sammanläggningsdelegerade även i de fall då Kungl. Maj:t fattat beslut om indelningsändring före den 1 juli 1972. I sådant fall bör val av delegerade och suppleanter förrättas inom 30 dagar efter det berörd församling fått del av beslutet.

4 Vidgad delegation

Enligt 56 § 2 mom. lagen om församlingsstyrelse får kyrkofullmäktige eller kyrkostämman bestämma att kyrkorådet skall ha rätt att uppdra åt avdelning som bildats inom rådet eller åt ledamot av rådet eller åt tjänsteman i församlingens tjänst att på rådets vägnar fatta beslut i vissa grupper av ärenden. Motsvarande bestämmelse för den borgerliga kommunen finns i 43 § kommunallagen. Fram till 1967 hade denna paragraf i denna del samma innehåll som 56 § 2 mom. lagen om församlingsstyrelse. Då ändrades emellertid paragrafen (1967: 315; paragrafen därefter ändrad 1969: 765) på så sätt att delegationsrätten utökades att omfatta även suppleant av kommunstyrelsen. Samtidigt ändrades även 45 § kommunallagen på motsvarande sätt, dvs. delegation fick ske även till suppleant av kommunal nämnd.

Svenska kyrkans församlings- och pastoratsförbund har nu föreslagit att motsvarande ändring skall ske även i vad avser kyrkoråds rätt till delegation. Förslaget har tillstyrkts av alla remissinstanser utom domkapitlet i Visby som förklarar att praktiskt behov av en vidgad delegationsrätt inte finns inom stiftet.

Den kyrkokommunala lagstiftningen har hittills anpassats till den övriga kommunallagstiftningen, då detta varit möjligt och behov av liknande bestämmelser förclegat. Behov synes nu föreligga att på samma sätt som skedde 1967 för den borgerliga primärkommunen utöka delegationsmöjligheterna. Jag föreslår därför att bestämmelserna om delegationsrätt i lagen om församlingsstyrelse ges samma innebörd som mot-

svarande bestämmelser i kommunallagen. Detta föranleder en ändring i 56 § 2 mom. lagen om församlingsstyrelse. Denna ändring bör träda i kraft den 1 juli 1972.

5 Upprättade lagförslag

I enlighet med det anförda har inom utbildningsdepartementet upprättats förslag till lag om ändring i lagen om församlingsstyrelse, lag om kyrkliga sammanläggningsdelegerade, lag om ändring i lagen om ändring i kommunal och ecklesiastik indelning och lag om ändring i lagen om proportionellt valsätt vid val inom landsting, kommunalfullmäktige m. m. De två sist nämnda lagförslagen har upprättats i samråd med chefen för civildepartementet.

6 Hemställan

Under åberopande av det anförda hemställer jag att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att antaga förslagen till

- 1) *lag om ändring i lagen (1961: 436) om församlingsstyrelse,*
- 2) *lag om kyrkliga sammanläggningsdelegerade,*
- 3) *lag om ändring i lagen (1919: 293) om ändring i kommunal och ecklesiastik indelning,*
- 4) *lag om ändring i lagen (1955: 138) om proportionellt valsätt vid val inom landsting, kommunalfullmäktige m. m.*

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
Britta Gyllensten